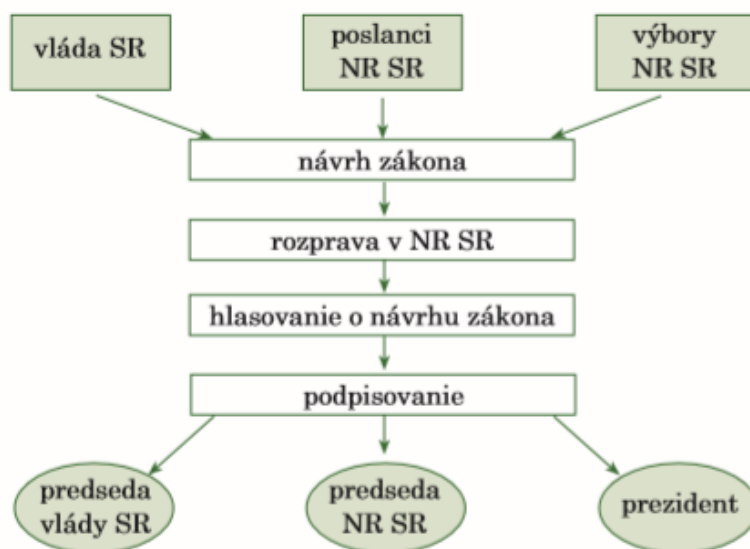

Občianska náuka 8.ročník od 11.1.2021 do 22.1.2021

ZÁKONODARNÁ MOC

- predstavuje jednokomorový **parlament** – **Národná rada Slovenskej republiky** (NR SR).
- NR SR tvorí 150 poslancov volených na 4 roky
- poslancom sa môže stať každý občan, ktorý má volebné právo, dosiahol 21 rokov a má trvalý pobyt na území SR
- o tom, kto bude v parlamente, rozhodujú občania v parlamentných voľbách
- právo voliť má každý občan Slovenskej republiky, ktorý dosiahol vek 18 rokov
- na čele NR SR je predseda a podpredsedovia
- zvolení poslanci pracujú v parlamentných výboroch NR SR
- parlamentné výbory NR SR, poslanci a vláda môžu predkladať návrhy **zákonov** – majú **zákonodarnú iniciatívu**

§

K návrhu zákona môžu poslanci predkladať pripomienky, o ktorých v parlamente prebieha rozprava. O pripomienkach k zákonu a o zákone ako celku rozhodujú poslanci hlasovaním. Ak sa zákon v parlamente schválil, podpíše ho predseda parlamentu, predseda vlády a prezident. Prezident má oprávnenie (právo veta) ešte pred podpisom zákon vrátiť na opätovné prerokovanie do parlamentu.

Schválený zákon je uverejňovaný v **Zbierke zákonov SR**

Zverejnením v zbierke zákonov nadobúda zákon **platnosť** a stáva sa súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky.

Účinnosť zákona vzniká:

a) zároveň so vznikom platnosti (napr. Školský zákon nadobudne účinnosť zverejnením v Zbierke zákonov.)

b) pod zákonom je presne uvedený dátum, odkedy je účinný (napr.: Zákon č. 650/2012 Z. z. nadobúda účinnosť 1. marca 2012)

c) 15. dňom po jeho publikovaní v zbierke zákonov, ak v zákone nie je uvedená ani jedna z prvých dvoch možností

- celý proces od podania návrhu zákona až po jeho publikovanie v Zbierke zákonov SR voláme **zákonodarný proces**

PRÁVNE NORMY

Ľudské spoločenstvá na istom vývojovom stupni prestali riešiť svoje problémy násilím a vytvorili si **pravidlá** vzájomného **spolunažívania** a správania sa ľudí

Prvé pravidlá vznikali spontánne ako obyčaje a tradície a odovzdávali sa z generácie na generáciu

- postupne sa sformovali určité **vzory správania**, ktoré si osvojovali ďalší členovia spoločnosti. Tak vznikli spoločenské **normy** ako záväzne pravidlá, vzory správania

Norma je vzor správania, záväzné pravidlo

- **spoločenské normy** sú **pravidlá ľudského správania**, ktoré stanovujú, ako sa ľudia majú v určitých podmienkach správať. Ak sa tak správať nebudú, postihne ich sankcia.

- rozlišujeme náboženské, estetické, etické, morálne a právne normy

a) Náboženské normy

- vychádzajú zväčša z princípu zjavených pravidiel správania, pochádzajú od Boha (napr. Desatoro – desať Božích prikázaní). Nachádzajú sa v náboženských knihách.

b) Estetické normy

- nám pomáhajú hodnotiť veci okolo nás ako krásne alebo škaredé, vkusné alebo nevkusné, tragické alebo komické

c) Morálne normy

- tvoria morálku každej spoločnosti. Morálnymi normami sú napr. čestnosť, zodpovednosť, spravodlivosť, úcta k iným ľuďom, ohľaduplnosť. Morálne normy vytvorili ľudia a zachovávajú sa výchovou a tradíciami.

***d) Etické normy**

- predstavujú zaužívané normy spoločenského správania sa ľudí vo vyspelých krajinách (správanie sa k ženám, matkám, starším spoluobčanom, chorým alebo ťažko zdravotne postihnutým. Dodržiavanie spoločenských noriem (primeranosť oblečenia, galantnosť a pod.).

Právne normy sa od iných noriem odlišujú určitými **znakmi**:

1. Právne normy majú podobu zákonov, nariadení, vyhlášok a pod. Tvoria ich **štátne orgány**.

2. Právny systém je **jediný a záväzný pre všetkých**, kým morálnych a náboženských systémov môže byť v spoločnosti viac.

3. Ak porušíme morálne alebo náboženské normy, bude proti nám verejná mienka.

K dodržiavaniu právnych noriem však štát môže svojich občanov **donútiť**.